

Fakturalösningar,
betalningslösningar och
redovisning i Optima

Innehåll

Syftet med detta dokument.....	3
Vad är Optima	3
FAKTURERING I OPTIMA	5
E-handel – automatisk generering av kvitton och samtidig betalning	5
”Självfakturering” - när eleven betalar direkt på Elevcentralen (ec.stroptima.se).....	5
Trafikskolan gör faktureringen.....	5
BETALNINGAR I OPTIMA	7
OPTIMA OCH REDOVISNING	8
Optima och verifikat	8
Hur försäljning registreras i Optima.....	8
Konto för upplupna intäkter (levererat ej fakturerat)	8
Konto för momsade förskott	9
Konto för omomsade förskott	9
Stängning av period	9
Optima och momsdeklaration	9
EXEMPEL PÅ KONTERINGAR	10
Kontering av lektion som betalas vid (efter) lektionstillfället.....	10
Kontering av lektion som betalas i förskott (lektionssaldo/paket) lektionstillfället.....	12
OPTIMA- TVÅ EXEMPLEN PÅ OLIKA METODER FÖR REDOVISNING	14
Exempel 1. Enklaste redovisningen	14
Exempel 2. Redovisning med SIE-fil	14

Syftet med detta dokument

Detta dokument är främst utformat för att beskriva hur man med Optima kan arbeta effektivt inom det ekonomiska området, så du har kontroll på din försäljning och sköter fakturering och bokföring/redovisning på bästa möjliga sätt.

I slutet av dokumentet är det inkluderad konkreta förslag på hur redovisning av trafikskolans intäkter kan gå till.

Dokumentet är utformat så att det kan vidarebefordras till redovisningsbyrå eller revisorn för att dom bättre ska förstå hur Optima fungerar och hur Optima uppfyller kraven i bokföringslagen.

Vad är Optima

Optima är ett administrations-, boknings- och ekonomisystem speciellt anpassat för trafikskolebranschen. Optima är utformat för att förenkla vardagen för trafikskolor, deras personal och deras elever. Optima har bland annat funktioner för:

- **Modul för kalender**
  - Skol-, lärar-, elev- och resurskalender (fordon, klassrum, etc.)
  - Utgångspunkt för registrering av försäljning, utbildning och andra aktiviteter

- **Modul för kommunikation**
  - För kommunikation mellan trafikskola/lärare och elev
  - SMS, E-post, Web, Elevcentralen

- **Utbildningsmodul**
  - Registrering och dokumentation av utbildning

- **Modul för fakturering**
  - För utfärdande av fakturor och försäljningsdokumentation
  - Automatisk e-handelsfakturering
  - Själv-fakturering på elevsidan
  - Integration mot Billecta
  - Integration mot Swish

- **Modul för betalning**
  - Optima erbjuder integrationer med olika betalningslösningar.
  - Alla betalningar som görs via Swish, e-handel och Billecta registreras automatiskt på elev-/kundnivå/avtalsnivå.
  - Betalningar som går direkt till skolan måste registreras manuellt i Optima för att hålla kundreskontran uppdaterad.

- **Kundernas reskontra**
  - Automatisk reskontrahantering baserad på försäljning, leverans och betalningar
  - Det finns två olika typer av kundnivåer i reskontra i Optima; elev- och företagskund.
  - Alla aktiviteter (körlektioner, kurser, etc.) registreras på elevnivå/kundnivå/avtalsnivå i Optima.

- **Modul för rapport**
  - Optima erbjuder ett stort urval av rapporter. Rapporterna täcker de flesta kunders behov av försäljningsstatistik/försäljningsrapportering. Trafikskolor kan kontinuerligt hämta information om bland annat
    - Försäljning
    - Betalningar
    - Utestående kundfordringar/reskontra
    - Förskottsbetalningar från kunder
  - Bokföringsrapporterna i rapportmodulen inkluderar alla levererade produkter och tjänster under en period och kan spåras tillbaka till elev/kund. Dessa redovisningsrapporter kan användas som bokföringsgrund för redovisning.

- **Webbsidor**
  - För trafikskolan
  - För elev - där eleven bland annat kan kommunicera med skolan/läraren, hämta betalningsinformation och försäljningsdokumentation

FAKTURERING I OPTIMA

Ett viktigt syfte med Optima är att reducera tidsanvändningen på administrativa processer. Optima erbjuder därför metoder som kan göra fakturering enklare.

Bland annat erbjuder Optima Swish-fakturering och själv-fakturering (att kunden själv genererar faktura), samt automatisk fakturering i förbindelse med e-handel. Optima stödjer också kontantfaktura och faktura-kanalen Billecta.

Nedan finns en översikt över hur fakturor utfärdas i Optima.

E-handel – automatisk generering av kvitton och samtidig betalning

Som i aSTRa så kommer faktura/kvitton skapas automatisk vid alla bokningar och köp via e-handel. Både försäljning och betalning registreras på elevkontot.

”Självfakturering” - när eleven betalar direkt på Elevcentralen (ec.stroptima.se)

För körlektioner, kurser och andra varor som inte är köpt via e-handel och inte är fakturerade kan systemet automatisk generera fakturor ”on-the-fly” när eleven betalar med Swish på Elevcentralen.

På uppmaning från trafikskolan går eleven eller kontaktpersonen till Elevcentralen för att betala sin skuld. Där kan eleven/kontaktpersonen se vilka lektioner och kurser hen inte har betalat eller fakturerats för. Eleven/Kontaktpersonen kryssar av vilka fakturalinjer hen ska betala. När eleven/kontaktpersonen betalar skapas en faktura för betalningarna och elevsaldo uppdateras automatisk.

För eleven finns det också möjligt att endast göra en betalning på Elevcentralen utan att skapa en faktura.

Trafikskolan gör faktureringen

I Optima har du översikt över alla ”events” (körlektioner och kurser) som enligt kalendern har utförts, men som inte än är fakturerat.

Fakturor kan skapas genom att gå in på eleven i Optima och därefter välja faktureringsmetod/faktureringskanal (Billecta, Swish-faktura, kontantfaktura, A-conto-faktura) och följa processen.

Man kan också skapa fakturor från vänstermenyn: "Kundekonomi" > "Ofakturerade elever" eller "Ofakturerade företag." Om man känner sig trygg med att alla events i kalendern har genomförts, kan man med ett tangent-tryck välja att generera fakturor för alla dessa events per elev. Detta kan du till exempel göra per dag, per vecka eller senast per månad.

Mer om Billecta

Fakturaunderlagen skickas automatiskt till Billecta och behandlas där precis som tidigare i aSTRa. Billecta hanterar fakturanummerserien för dessa fakturor.

Mer om Swish-faktura

Trafikskolan skapar en faktura i Optima. Fakturan skickas automatisk som ett sms eller ett mejl till kunden. När kunden betalar uppdateras elevsaldot automatisk.

För att använda Swish-faktura måste skolan ha registrerat Optima som teknisk leverantör för Swish.

Mer om kontantfaktura

Kontantfaktura användas när eleven behöver betala för specificerade varor eller tjänster med kort, Swish Företag eller kontanter på trafikskolan eller i bilen. Betalningen måste registreras manuellt i Optima.

Om eleven endast ska betala ett "omomsat förskott" kan man generera en betalningsbekräftelse i Optima i stället för att skapa en kontantfaktura.

BETALNINGAR I OPTIMA

- Swish Handel (gäller Swish-faktura och betalningar via Elevcentralen (ec.stroptima.se))
  - Leverantören av Optima, LGD Payment Services AB, är teknisk partner till Swish.
  - Trafikskolor som använder Optimas lösningar för Swish Handel får automatiskt och omgående uppdaterat kundkonton. Behovet av manuell avstämning i slutet av månaden försvinner.
  - Betalningar som görs med Swish Handel registreras automatiskt och omgående hos Optima.
- Billecta
  - Betalningar via Billecta uppdateras automatiskt i Optima, på samma sätt som i aSTRa.
- E-handel
  - Betalningar via e-handel registreras automatiskt i Optima, på samma sätt som i aSTRa.
- Övriga betalningar
  - Trafikskolan måste registrera alla andra betalningar själv.
  - Om eleven betalar ett förskott eller en "klumpsumma" direkt till skolan (typisk med sedlar eller kort) måste Trafikskolan registrera betalningen manuellt i Optima. Betalningsbekräftelse skrivs ut från Optima.

OPTIMA OCH REDOVISNING

Optima och verifikat

Optima utgör ett fullständigt underlag för redovisning av intäkter, betalningar, kundförluster, kundfordringar och förskott från kunder. **Det betyder att det inte är nödvändigt att registrera varje enskilt verifikat i redovisningssystemet.** Mer detaljer om viktiga redovisningsrapporter följer här:

- Optima ger en fullständig översikt över försäljning / intäkter per aktivitetstyp, per artikel, per körkortsklass etc. Försäljningsrapporter och underliggande försäljningsdata uppfyller bokföringsföreskrifternas krav på försäljningsdokumentation. Det är därför inte nödvändigt att överföra data från Optima till redovisning för att följa upp och analysera omsättningen.
- Redovisningsrapporterna i Optima ger en fullständig översikt över utestående betalningar och förskottsbetalningar (huvudböcker) per elev / kund (förutsätter att skolan manuellt har registrerat alla fakturor producerade utanför Optima och registrerat alla manuella inbetalningen i Optima). Det är därför inte nödvändigt att överföra uppgifter från Optima till bokföring för att följa upp och analysera kundfordringar.
- I Optima kan du registrera lönetimmar, lön för kurser och annan lönerelaterad information. I samband med lönehantering kan du ta ut produktionsrapporter som används som en av flera grunder för löneutförande. Själva löneprocessen måste göras i ett separat godkänt lönesystem.

Genom Optimas manuella och automatiska faktureringsmoduler utfärdas och tillgängliggörs försäljningsdokumentation för elever/kunder. Optima uppfyller bokföringsföreskrifternas krav på försäljningsdokumentation och krav på lagring av bokföringsdokumentation i minst 7 år.

Hur försäljning registreras i Optima

I Optima beräknas din försäljning automatisk baserat på leveranstidpunkten för en aktivitet – till de priser som dessa aktiviteter är upplagda med. Till exempel kommer en körlektion som är planerad i kalendern 3. Januari kl. 12.00-13.00 och är prisat till kronor 800, "debiteras" automatiskt 3:e Januari klockan 13.00.

I Optima är det alltså inte nödvändigt att bekräfta att en aktivitet har ägt rum genom att debitera. Du måste dock korrigera manuellt om en aktivitet inte har inträffat eller har ändrats innan månadsstängning (se avsnittet "Månadsstängning" nedan).

Konto för upplupna intäkter (levererat ej fakturerat)

När en försäljning skett i Optima som ännu inte blivit fakturerad och/eller betald så konteras detta mot ett interimskonto för upplupna intäkter. Som standard är detta konto 1790 men som många andra konton kan detta ändras till det konto man själv väljer att använda. Att ändra konto görs på kontoinställningar under företagsinställningar. Om man har fakturerat allt som blivit levererat vid ett månadsskifte ska detta konto vara 0. Det finns även möjlighet att i Optima ställa in olika konton för de artiklarna som har olika momssats så att transaktioner där tex en bok med momssats 6% säljs registreras på konto tex konto 1792.

Konto för momsade förskott

När en försäljning av en specifik artikel (tex paket) skett i Optima som ännu inte blivit utförd så konteras detta mot ett interimskonto för redan momsade förskott. Som standard är detta konto 2420 men som många andra konton kan detta ändras till det konto man själv väljer att använda. Att ändra konto görs på kontoinställningar under företagsinställningar. Det finns även möjlighet att i Optima ställa in olika konton för de artiklarna som har olika momssats så att transaktioner där tex en bok med momssats 6% säljs registreras på konto tex konto 2424.

Konto för omomsade förskott

När en insättning av pengar skett i Optima som ännu inte använt till en försäljning så konteras detta mot ett interimskonto för omomsade förskott. Som standard är detta konto 2422 men som många andra konton kan detta ändras till det konto man själv väljer att använda. Att ändra konto görs på kontoinställningar under företagsinställningar.

Stängning av period

I Optima registreras ekonomiska aktiviteter (t.ex. en körlektion är levererad). Beroende på inställningar gjorda i system kan man välja hur lång period man vill ha innan de aktiviteterna blir låsta och verifikat för dem ska skapas. Under dom första dagarna efter periodens slut är det också möjligt att efterregistrera och korrigera ekonomiska transaktioner (transaktioner som påverkar omsättning eller huvudböcker). I skolinställningarna kan du själv välja antal dagar. De olika intervall som finns att välja på är månad, vecka och dagligen.

Optima och momsdeklaration

I redovisningen är det tidpunkten för leverans/utförande (av körlektioner, kurs, etc.) som bestämmer vilken räkenskapsperiod intäkten hör hemma i.

I momsdeklarationen är det däremot tidpunkten för när faktura utfärdas som bestämmer vilken momsperiod omsättningen hör hemma.

Vi uppmanar alla trafikskolor att fakturera all försäljning inom månadsstängning, så bolagsredovisning och momsdeklarationen samstämmer.

När man ska deklarera moms tar man ut rapporten Momsrapport som visar allt som har blivit fakturerat och krediterat (med kreditnota) per momssats under en period.

EXEMPEL PÅ KONTERINGAR

Nedan följer exempel på hur konteringarna vid olika händelser i systemet ser ut

Kontering av lektion som betalas vid (efter) lektionstillfället

En lektion som är utförd registreras som en intäkt i Optima. Fram tills den är fakturerad så registreras den även som en upplupen intäkt. Konteringarna ser då ut som i bilden nedan.

VERIFIKAT - Alex Rosenqvist				
Intäkt (ej förhandsbetalt): Körlektion (#200581) (0)				
2023-06-20 13:30				
Kontonummer	Kontonamn	Text	Debet	Kredit
3010	Grundavgifter	Registrera intäkt		640,00
1790	Övr. förutbetalda kost. o uppl. intäkter	Från ofakturerad försäljning	640,00	
Totalt				
Kontonummer	Kontonamn	Debet	Kredit	Summa
1790	Övr. förutbetalda kost. o uppl. intäkter	640,00	0,00	640,00
3010	Grundavgifter	0,00	640,00	-640,00
TOTALT		640,00	640,00	0,00

När denna lektion sedan faktureras flyttas pengarna från kontot för upplupna intäkter till kundfordringar. Vid fakturering är man även skyldig att hantera momsen vilket även det läggs till vid faktureringstillfället.

Fakturerering: Billecta-faktura 1 (5)

2023-06-20 00:00

Kontonummer	Kontonamn	Text	Debet	Kredit
1790	Övr. förutbetalda kost. o uppl. intäkter	Körlektion (#200581)		640,00
1510	Kundfordringar	Körlektion (#200581)	800,00	
2610	Utgående moms 25%	Körlektion (#200581)		160,00

Intäkt (ej förhandsbetalt): Körlektion (#200581) (0)

2023-06-20 12:00

Kontonummer	Kontonamn	Text	Debet	Kredit
3010	Grundavgifter	Registrera intäkt		640,00
1790	Övr. förutbetalda kost. o uppl. intäkter	Från ofakturerad försäljning	640,00	

Totalt

Kontonummer	Kontonamn	Debet	Kredit	Summa
1510	Kundfordringar	800,00	0,00	800,00
1790	Övr. förutbetalda kost. o uppl. intäkter	640,00	640,00	0,00
2610	Utgående moms 25%	0,00	160,00	-160,00
3010	Grundavgifter	0,00	640,00	-640,00
TOTALT		1 440,00	1 440,00	0,00

När denna faktura sedan betalas av eleven krediteras konto 1510 med 800 kr och konto 19XX (valt betalsätt) debiteras med samma summa.

Ett alternativ till detta är att man gör en kontaktfaktura med det betalsätt som använts. Då ser konteringen ut som nedan, dvs att konto 1510 "hoppas över" då betalning sker samtidigt som fakturan skapas.

Kontantfakturerering: Kontantfaktura 3 (4)

2023-06-20 00:00

Kontonummer	Kontonamn	Text	Debet	Kredit
1943	Swish via Optima	Swish (#200615)	800,00	
1790	Övr. förutbetalda kost. o uppl. intäkter	Körlektion (#200581)		640,00
2610	Utgående moms 25%	Körlektion (#200581)		160,00

Kontering av lektion som betalas i förskott (lektionssaldo/paket) lektionstillfället

När man säljer ett paket till en elev så läggs det in i redovisningen som ett erhållet förskott som ska momsas när det blir fakturerat. Motkontot då detta ej blivit fakturerat är kontot för upplupna intäkter.

VERIFIKAT - Alex Rosenqvist					
Paketsförsäljning (ej förhandsbetalt): PaketAU - Körlektion (#202285) (10)					
2023-06-21 09:07					
Kontonummer	Kontonamn	Text	Debet	Kredit	
2420	Erhållna förskott moms	Körlektion		4 800,00	
1790	Övr. förutbetalda kost. o uppl. intäkter	Registering från ofakturerad försäljning	4 800,00		
Totalt					
Kontonummer	Kontonamn		Debet	Kredit	Summa
1790	Övr. förutbetalda kost. o uppl. intäkter		4 800,00	0,00	4 800,00
2420	Erhållna förskott moms		0,00	4 800,00	-4 800,00
TOTALT			4 800,00	4 800,00	0,00

När paketet blir fakturerat och betalas så sker en kontering dels mot den upplupna intäkten och mot bank. Det är även nu som moms läggs till då.

Kontantfakturering: Kontantfaktura 59 (4)

2023-06-21 00:00

Kontonummer	Kontonamn	Text	Debet	Kredit
1943	Swish via Optima	Swish (#202410)	6 000,00	
1790	Övr. förutbetalda kost. o uppl. intäkter	Körlektion (#202285)		4 800,00
2610	Utgående moms 25%	Körlektion (#202285)		1 200,00

Paketsförsäljning (ej förhandsbetalt): PaketAU - Körlektion (#202285) (10)

2023-06-21 09:07

Kontonummer	Kontonamn	Text	Debet	Kredit
2420	Erhållna förskott moms	Körlektion		4 800,00
1790	Övr. förutbetalda kost. o uppl. intäkter	Registering från ofakurerad försäljning	4 800,00	

Totalt

Kontonummer	Kontonamn	Debet	Kredit	Summa
1790	Övr. förutbetalda kost. o uppl. intäkter	4 800,00	4 800,00	0,00
1943	Swish via Optima	6 000,00	0,00	6 000,00
2420	Erhållna förskott moms	0,00	4 800,00	-4 800,00
2610	Utgående moms 25%	0,00	1 200,00	-1 200,00
TOTALT		10 800,00	10 800,00	0,00

Ifall man enbart fakturerar och inte har fått betalt sker kontering mot 1510 fordran på kund i stället för mot bank. När kunden sedan betalar fakturan vänds konteringen av konto 1510 till bankkontot 19XX.

OPTIMA- TVÅ EXEMPLEN PÅ OLIKA METODER FÖR REDOVISNING

Exempel 1. Enklaste redovisningen

- När räkenskapsperioden är stängd, kan du ta ut rapporten som heter ” Summering av verifikat” och bokföra enligt den. Rapporten inkluderar det som trafikskolan har levererat i perioden (oavhängig av om det är fakturerad eller ej). Det är därför inte nödvändigt att periodisera in ofakturerad försäljning.
- Trafikskolan eller trafikskolans redovisningsbyrå registrerar alla belopp från den högre kolumnen i redovisningssystemet och man är klar med själva bokföringen.
- För att avstämma bank och andra betalningar tar man ut rapporten ”Betalningar per typ” för aktuell period. Den rapporten visar alla betalningar registrerad i Optima och kan matchas med kontoutskrifter från bank, avräkningsnotan från Swish, etc.
- Dom olika rapporten skickas till redovisningsbyrån, och är tillräcklig som verifikat/dokumentation för bokföringen.

År	Månad	Kontonummer	Namn	Debet	Kredit	Summa
2023	Mai	0		0,00	7 869,00	7 869,00
2023	Mai	1510	Kundfordringar	26 582,00	27 578,00	996,00
2023	Mai	1790	Övr. förutbetalda kost. o uppl. intäkter	65 570,74	34 459,71	-31 111,03
2023	Mai	1910	Kassa	1 215,00	0,00	-1 215,00
2023	Mai	1930	Checkräkning	9 679,00	100,00	-9 579,00
2023	Mai	1940	Bank	7 388,00	0,00	-7 388,00
2023	Mai	1941	E-handel	4,00	0,00	-4,00
2023	Mai	1943	Swish via Optima	29 137,00	0,00	-29 137,00
2023	Mai	2420	Erhållna förskott moms	27 496,76	40 677,96	13 181,20
2023	Mai	2422	Erhållna förskott, ej moms	5 228,00	23 926,00	18 698,00
2023	Mai	2610	Utgående moms 25%	5 042,00	8 482,40	3 440,40
2023	Mai	2630	Utgående moms 6%	32,71	89,13	56,42
2023	Mai	3010	Grundavgifter	454,00	6 042,40	5 588,40
2023	Mai	3012	Halkbaneavgifter	588,80	4 300,00	3 711,20
2023	Mai	3020	Köravgifter	3 528,00	26 949,62	23 421,62
2023	Mai	3029	Övriga	240,60	1 712,39	1 471,79

Exempel 2. Redovisning med SIE-fil

Precis som i aSTRa låter Optima trafikskolan extrahera en SIE-fil som kan importeras till redovisningssystemet.

Eftersom det i Optima är möjligt att göra korrigeringar innan räkenskapsperioden är stängd, är det viktigt at man inte tar ut SIE-filen före räkenskapsperioden är stängd.